

4. Разумейко Н.С. Аніщенко В. О. Сторітелінг як інноваційний метод у сучасній освіті. *Науковий вісник Сіверщини*. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки. 2025. № 1 (14). С. 107–120.

5. Харченко Т. І., Гостіщева Н. О. Освітній потенціал цифрового сторітелінгу. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогіка. 2024. № 1(32).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-75>

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бойчев І. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтва
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
м. Ізмаїл, Україна*

Цокур О. С.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

В умовах перспективного розвитку інформаційно-цифрового суспільства штучний інтелект (ШІ) розглядається як видатний результат наукової творчості вчених, задіяних в галузі комп'ютерного програмування та інженерії, який здатен суттєво наблизити людство до нових відкриттів як у науковій діяльності, так і в інших сферах соціокультурного виробництва. Зумовлено це тим, що:

– по-перше, штучний інтелект являє собою «сукупність технологій (насамперед інформаційних) у формі алгоритмів та нейронних мереж, що застосовуються для надання певному виробу технічних властивостей, подібних до функцій людської розумової діяльності з можливістю діяти автономно (сприйняття, накопичення, класифікації, обробка та аналіз інформації з подальшими висновками на основі опрацьованого, які

формують досвід та ефективні моделі реагування на тому числі інші факти середовища) [2, с.18];

– технології штучного інтелекту, охоплюючи необмежену в обсязі, перспективах та динаміці розвитку систему знань та напрацювань, дозволяють автоматизувати все більшу кількість процесів, що є складовими інтелектуальної діяльності людини.

Натомість, технології ШІ можуть бути «силами добра, а можуть мати негативні, навіть катастрофічні ефекти, якщо використовувати їх без належної уваги до того, яким чином вони впливають на права людини» [1], або системи ШІ, які самонавчаються, можуть «не приймати рішень на нормативній основі та за встановленими правилами і з часом стати непередбачуваними для людей» [2, с. 161], через що принциповим питанням постає таке: як може бути використано штучний інтелект або з якою метою буде розроблятися та чи інша його система. Йдеться про можливі ризики від поширення ШІ з огляду на відсутність чіткого розуміння меж його технічно-операційних можливостей і перспектив, а також недостатню розробленість оптимальних алгоритмів правового регулювання, які здебільшого поділяються на дві категорії [2, с. 167]:

– фактори, що мають антропогенну природу (неправомірна мета, недбалість розробників у проектуванні технологій ШІ, що перетворює систему ШІ на неналежним чином вивірений механізм із непередбачуваними наслідками при функціонуванні; зазіхання на результати діяльності ШІ);

– конспірологічні уявлення без вагомих статичних, юридичних чи технічних відомостей, які підтверджують побоювання щодо використання ШІ.

Як зазначають сучасні педагоги-дослідники, однією з переваг інтеграції програм штучного інтелекту в освітні системи є ефективність навчання здобувачів, тому що кількість зацікавлених у навчанні учнів та студентів значно збільшується [3, с. 58], а взаємодія з інструментами ШІ відчутно зменшує тривожність їхнього навчання, сприяючи досягненням в знаннях. При цьому, під час організації освітнього процесу виокремлюється два типи ШІ:

– штучний інтелект, який базується на правилах, сприяє прийняттю рішень, щоб запропонувати рекомендацію чи створити алгоритм вирішення поставленого запиту. Прикладом цього є система інтелектуального репетитора, яка може надати граматику і конкретний зворотній зв'язок для здобувачів, а також програмне забезпечення для розуміння, прогнозування, перекладу та запису текстового вмісту;

– штучний інтелект, який базується на машинному навчанні, який є набагато потужнішим, оскільки машини (орієнтовані на комп'ютер) можуть фактично навчатися та ставати кращими з часом, особливо коли вони працюють із великими багатомасштабними наборами даних. Через це,

інструменти штучного інтелекту на основі машинного навчання можна використовувати для вирішення різноманітних завдань, таких як моніторинг активності студентів і створення моделей, які точно передбачають результати їхньої поведінки.

Серед переваг використання систем штучного інтелекту в процесі організації підготовки здобувачів вищої освіти виокремлюються ті, які здатні:

- адаптуватися до навчальних потреб кожного з них та цілей навчання відповідно до їхніх сильних та слабких сторін; спостерігати за поточним стилем навчання особистості та аналізувати наявний стан її успіхів, надаючи налаштований шаблон вмісту та підтримки;

- оцінювати не лише закриті відповіді у тестовому форматі, але й описові;

- зменшувати когнітивні й емоційні навантаження здобувачів в ситуації вияву помилки, що є невід’ємною частиною навчання, а потім надавати зворотний зв’язок у реальному часі для внесення необхідних виправлень;

- забезпечувати доступ до освіти відповідно потреб і когнітивних можливостей здобувачів, наприклад, шляхом читання змісту тим з них, у яких є вади зору;

- дозвано використовувати комп’ютерні й інтерактивні ігри, які навчають і розвивають комунікативні та інші ключові навички.

В практичній діяльності викладачів закладів вищої освіти використання різноманітних інструментів штучного інтелекту буде корисним для вирішення наступних завдань:

- збагачення технологічного арсеналу педагогічної діяльності (зображення, створені штучним інтелектом, можуть допомогти пояснити теми та ідеї в більш інтерактивний спосіб);

- відтворення подій (історичні, соціокультурні чи соціальні події можна відтворити та візуалізувати);

- усунення непорозумінь концепції (студенти можуть перевірити, чи правильні уявлення у них склалися при вивченні тієї чи іншої теми) та проблеми недостатнього контенту (не всі зображення, що шукають за ключовим словом в Інтернеті, доступні);

- уникнення проблем з авторськими правами (оскільки зображення, створені штучним інтелектом, є оригінальними та унікальними, вони усувають проблеми з авторським правом).

Суттєво, що проведене впродовж 2025–2026 н.р. опитування здобувачів вищої освіти спеціальностей «Музичне мистецтво» і «Філологія» засвідчило, що практично усі респонденти (96%) задекларували готовність до навчання щодо використання інструментів на основі ШІ у своїй навчальній діяльності і майбутній професії, зокрема, через використання онлайн-підручників та відвідування офлайн-семінарів та майстер-класів, тому що не були раніше ознайомленими з цим аспектом теоретичних і

практичних знань. Більшість респондентів, вказуючи на ефект «галюцинування» ChatGPT (інколи ШІ генерує неточні, неповні, помилкові відповіді), вважають, що набуття ШІ-компетентності загалом, а також гнучких навичок використання ChatGPT зокрема, з дотриманням етики ШІ, є необхідними для забезпечення продуктивності їхньої навчальної, самостійно-дослідницької й професійної діяльності, особливо в ситуаціях з повторюваними рутинними задачами, тому що швидкість отримання інформації та прийняття рішень є викликами для більшості з них.

Література:

1. Інтерфакс-Україна. Інформаційне агентство. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/768128.html> (дата звернення: 12.04.26).

2. Тимошенко Є.А. Правове забезпечення застосування штучного інтелекту в Україні: Дис. ... доктора філософії зі спеціальності 081 «Право». Київ, 2024. 204 с.

3. Aktay, S. (2022). The usability of Images Generated by Artificial Intelligence (AI) in Education. *International technology and education journal*, 6 (2), 51–62.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-76>

MODEL OF MANAGEMENT OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN DE-OCCUPIED TERRITORIES OF UKRAINE

Grinko V. M.

*Lecturer at the Department of Physical Education and Sports
Ukrainian State University of Railway Transport
Kharkiv, Ukraine*

The paper explores the features of forming an effective model of physical culture and sports management in the deoccupied territories of Ukraine. The current challenges of the industry's functioning are analyzed, key problems of its development are identified, and promising areas of reform are outlined. Based on the generalization of European experience (Great Britain, Germany, France), an adaptive management model is proposed, which provides for decentralization, development of mass sports, and implementation of mixed financing. The importance of involving local communities, business, and international organizations in the restoration of sports infrastructure and the promotion of a healthy lifestyle is substantiated.